

LIKESTILLINGS- OG DISKRIMINERINGSNEMNDA

Postboks 8049 Dep

0031 Oslo

tlf. 95 19 68 00/01

mail: post@diskrimineringsnemnda.no

hjemmeside: www.diskrimineringsnemnda.no

Sak nr. 22/2009

Sakens parter:

A og B

Likestillings- og diskrimineringsombudet

Vedtak av 25. september 2009

Likestillings- og diskrimineringsnemndas sammensetning:

Aslak Syse, leder

Gudrun Holgersen, nestleder

Selma Ilyas

Hege Skjeie

Jan Tøssebro

Saken gjelder

Klage over Likestillings- og diskrimineringsombudets henleggelse av 12. desember 2008. Krav om at Ombudet vurderer om As sønn B og A selv, som Bs pårørende, har blitt diskriminert på grunn av etnisitet og nasjonal opprinnelse i forbindelse med medisinsk behandling av sønnen. Saken gjelder henleggesspørsmålet.

Kort om de faktiske forholdene i saken

A er hjelpeverge for sin sønn B, som er født i (...).

A og hennes sønn er opprinnelig russiske. De kom til Norge i 1996. B gikk på skole i Norge fram til han ble akutt syk våren 2000.

Våren 2001 og i 2004/2005 ble B utredet på Nevrologisk avdeling ved Haukeland sykehus. I perioden 2005-2007 var B til utredning ved Epilepsienheten ved Ullevål Universitetssykehus. Sommeren 2006 oppsøkte mor og sønn Oslo legevakt. X ved Y legesenter har vært Bs fastlege.

Både Nevrologisk avdeling ved Haukeland sykehus og Epilepsienheten ved Ullevål Universitetssykehus konkluderte med at B ikke hadde tegn på nevrologisk sykdom.

Behandlingen hos Likestillings- og diskrimineringsombudet og videre saksgang

Etter samtaler med Likestillings- og diskrimineringsombudet (Ombudet) henvendte A seg til Ombudet ved fire brev datert 29. september 2008. I brevene ba hun Ombudet vurdere om hennes sønn B og hun, som hans pårørende, var blitt diskriminert på grunn av etnisitet og nasjonal opprinnelse i forbindelse med medisinsk behandling av sønnen. Vedlagt var blant annet klager til andre myndigheter samt flere medisinske vurderinger av B.

Ved avgjørelse av 12. desember 2008 henla Ombudet saken, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 femte ledd.

Når det gjaldt As klage på behandlingen av sønnen ved Nevrologisk avdeling på Haukeland sykehus våren 2001, viste Ombudet blant annet til:

En normal språklig forståelse av legens formulering gir ikke grunn til å tro at etnisitet innvirket negativt på legens medisinskfaglige vurdering. I journalnotatet omtaler legen As fremstilling av sønnens sykehistorie og forklarer den noe springende formen med kulturforskjeller. En påvisning av et forhold som berører etnisitet er ikke i seg selv tilstrekkelig til å gi grunn til å tro at det er skjedd diskriminering. Det er ingen andre journalførte eller andre opplysninger som indikerer at etnisitet har blitt vurdert som et relevant moment for oppfølgingen av sønnen. Ombudet oppfatter dessuten formuleringen som en nøytral konstatering.

Saken ligger i tillegg 7 år tilbake i tid. ... Ombudet henlegger derfor denne delen av klagen under henvisning til at forholdet ligger langt tilbake i tid, jf. diskrimineringsombudsloven § 3, femte ledd.

Når det gjaldt As klage på behandlingen av henne og sønnen ved Epilepsienheten på Ullevål Universitetssykehus, ved Oslo legevakt samt hos sønnens fastlege uttalte Ombudet:

... A omtaler dårlig behandling generelt uten at det foreligger noen opplysninger som tilsier at den dårlige behandlingen har hatt sammenheng med familiens etniske bakgrunn, språk eller annet som er vernet etter diskrimineringsloven.

A klaget på Ombudets avgjørelse ved brev av 22. desember 2008.

Ombudet vurderte saken på nytt, men endret ikke sin konklusjon om å henlegge saken.

Ombudet oversendte saken til behandling i Likestillings- og diskrimineringsnemnda ved brev av 20. mai 2009.

Saken ble behandlet i Nemndas møte 25. september 2009 i Oslo. I behandlingen av saken deltok Nemndas medlemmer Aslak Syse (leder), Gudrun Holgersen (nestleder), Selma Ilyas, Hege Skjeie og Jan Tøssebro.

Fra Likestillings- og diskrimineringsombudet møtte Heidi Wyller. Nemndas sekretariat var representert ved Christel Kirkøen.

A har gjort gjeldende:

A anfører for det første at sønnen B fikk en mangelfull, overfladisk og ukorrekt undersøkelse ved Nevrologisk avdeling på Haukeland sykehus våren 2001. Hun mener den mangelfulle behandlingen og avvisningen av sønnen var begrunnet i kulturforskjeller. Hun viser blant annet til følgende uttalelse i framlagt journal etter konsultasjon ved sykehuset den 6. april 2001:

”Fremstillingen er noe springende, men noe må sannsynligvis tilskrives kulturforskjeller, men så vidt jeg forstår har han i en årrekke, i hvert fall etter at han kom i tenårene, hatt en tendens til tilbaketrukkethet, vært svært engstelig og nervøs, hatt angstanfall.”

Hun opplyser at B har blitt utredet i Russland, og fått diagnostisert nevrologisk lidelse med epilepsi som utfall.

A er uenig i Ombudets vurdering av at formuleringen *skyldes kulturforskjeller*, innebærer en nøytral konstatering. Hun påpeker at utsagnet ikke kan tolkes ut fra en normal språklig forståelse, men at det må ses ut fra sammenhengen i saken. Utsagnet hevdes å være et uttrykk for den holdningen legene ved Haukeland sykehus hadde til B, på grunn av hans nasjonale opprinnelse. Hun mener at det er klart at holdninger og kulturforskjeller omfattes av diskrimineringsgrunnlaget *etnisitet* i diskrimineringsloven. Hun viser til Ombudets egen praksis, i sak 06/386 omtalt på s. 41 i ”Praksis. Likestillings- og diskrimineringsombudet 2007”.

A bestrider videre at Ombudet kan henlegge saken som gjelder behandlingen ved Haukeland sykehus med den begrunnelse at saken angår et forhold som ligger langt tilbake i tid. Hun viser blant annet til at Bs utredning ved Haukeland sykehus i 2001 er den første i en rekke tilfeller av dårlig behandling av henne og hennes sønn, og hun mener oppførselen og holdningen de etterfølgende institusjonene og fastlegen har hatt til dem, har sammenheng med Haukeland sykehus sin oppfatning av saken.

I 2004/2005 ble B på ny utredet på Haukeland sykehus. A opplyser at hun og sønnen ble dårlig behandlet også denne gangen. Hun mener den dårlige behandlingen har sammenheng med at B hadde blitt utredet i Russland. Hun opplyser at hun ba om å få utlevert sønnens utredningsresultater. Sykehuset nektet å utlevere dokumentene. Legene uttalte at dokumentene var slettet.

Videre anfører A at sønnen B ikke fikk tilbud om nødvendig helsehjelp på Epilepsienheten ved Ullevål Universitetssykehus i perioden 2005-2007, og at dette skyldes helsepersonellens negative holdning til hennes og sønnens russiske bakgrunn. Hun mener sønnen har blitt utsatt for systematisk diskriminering som pasient med utenlandsk bakgrunn. Videre føler hun seg trakassert som pårørende av helsepersonell ved enheten. Hun viser blant annet til at hun under en konsultasjon overhørte ytringen: "*De russerne kommer!*" fra en lege ved enheten.

A anfører videre at måten hun og sønnen ble mottatt på ved Oslo legevakt sommeren 2006, innebærer diskriminering på grunn av etnisitet og nasjonal opprinnelse. De ble avvist på en, etter hennes mening, fiendtlig, grov og intolerant måte. Hun har lagt fram sin klage på forholdet til Oslo kommune, samt svarbrev fra Oslo kommune, som støtter sykepleieren ved legevakten sin vurdering av sønnens medisinske tilstand. Hun opplyser videre at et vitne uttalte:

Jeg stod ved siden av og så og hørte hvordan hun ble behandlet. Jeg er norsk og ble greit mottatt.

A har ikke lagt fram noen skriftlig erklæring fra dette vitnet.

X ved Y legesenter er fastlege for B. A anfører at fastlegens behandling av henne og B innebærer diskriminering på grunn etnisitet og nasjonal opprinnelse. Hun mener han over tid har trakassert henne og sønnen B. Hun viser til uttalelser i pasientjournal for sønnen, som hun mener er nedlatende og gjenspeiler den holdningen fastlegen har overfor henne.

Nemndas vurderinger

Saken gjelder klage over avgjørelse om henleggelse fra Likestillings- og diskrimineringsombudet. Dersom henleggelsen blir satt til side, vil dette innebære et krav om at Ombudet skal realitetsbehandle saken.

I diskrimineringsombudsloven § 3 femte ledd tredje punktum heter det:

Ombudet kan i særlige tilfeller henlegge en sak dersom ombudet ikke finner grunn til videre behandling.

Selv om hovedregelen er at saker skal ferdigbehandles hos Ombudet, har Ombudet likevel en skjønnsmessig adgang til å kunne henlegge saker når dette finnes mest hensiktsmessig. Ombudet kan i denne sammenhengen for eksempel veie hensynet til effektiv ressursbruk mot hvor sannsynlig det er at brudd blir påvist. Det er uttalt i Ot.prp. nr. 34 (2004-2005), på side 84 og 100, at Ombudet har anledning til å henlegge en sak dersom Ombudet vurderer det slik at det påklagede forholdet åpenbart ikke er i strid med diskrimineringsloven.

Nemnda finner ikke grunn til å overprøve Ombudets henleggelse av saken. Det kreves årsakssammenheng mellom diskrimineringsgrunnlagene etnisitet og nasjonal opprinnelse og de påståtte diskriminerende handlinger, unnløtelser eller ytringer for å kunne konstatere at det foreligger brudd på diskrimineringsloven. A omtaler dårlig behandling, men Ombudet har vurdert det slik at det ikke foreligger holdepunkter som tilsier at den dårlige behandlingen har hatt sammenheng med familiens etniske/nasjonale bakgrunn. Ombudet har også lagt vekt på at det ene forholdet ligger langt tilbake i tid. Nemnda kan ikke se noe grunnlag for å tilsidesette Ombudets vurderinger på disse punktene.

Etter ønske fra Nemnda har Ombudet vurdert sin henleggelsespraksis. Nemnda hadde i den sammenheng ingen generelle innvendinger mot Ombudets praksis. Også i den aktuelle saken finner Nemnda at Ombudets henleggelse ligger innenfor rammen av den kompetanse Ombudet er gitt etter diskrimineringsombudsloven. Nemnda slutter seg til Ombudets vurdering av at det ikke er hensiktsmessig med ytterligere behandling av den aktuelle saken.

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er enstemmig.

Vedtaket er et endelig forvaltningsvedtak som ikke kan overprøves gjennom forvaltningsklage. Etter lov om Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda (diskrimineringsombudsloven) § 12 om overprøving av Nemndas vedtak, kan vedtaket bringes inn for domstolene til full prøving av saken. Søksmål til overprøving av Nemndas vedtak må reises innen tre måneder etter at underretning om vedtaket er mottatt. Søksmål om gyldigheten av Nemndas vedtak rettes mot staten ved Nemnda.

SAK 22/2009

Likestillings- og diskrimineringsnemnda har fattet slikt vedtak:

Klagen på Likestillings- og diskrimineringsombudets vedtak om henleggelse tas ikke til følge.

Oslo, 25. september 2009

Aslak Syse
leder

Gudrun Holgersen

Selma Ilyas

Hege Skjeie

Jan Tøssebro